

om śrī paramātmāne namaḥ. atha dvitīyo'dhyāyaḥ. sāṅkhyayogaḥ.

<p>sañjaya uvāca tam tathā kṛpayāviṣṭam āsrupūrṇākulekṣaṇam viṣīdantamidam vākyam uvāca madhusūdanaḥ (1)</p>	<p>tamuvāca hr̥ṣīkeśaḥ prahasanniva bhārata senayorubhayormadhye viṣīdantamidam vacaḥ (10)</p>
<p>śrībhagavānuvāca kutastvā kaśmalamidam viṣame samupasthitam anāryajuṣṭamasvargyam akīrtikaramarjuna (2)</p>	<p>śrībhagavānuvāca aśocyānanaśocastvam prajñāvādāmśca bhāṣase gatāsūnagatāsūmśca nānuśocanti paṇḍitāḥ (11)</p>
<p>klaibyam mā sma gamaḥ pārtha naitattvayyupapadyate kṣudram hr̥dayadaurbalyam tyaktvottiṣṭha parantapa (3)</p>	<p>na tvevāhaṁ jātu nāsam na tvaṁ neme janādhipāḥ na caiva na bhaviṣyāmaḥ sarve vayamataḥ param (12)</p>
<p>arjuna uvāca katham bhīṣmamahaṁ saṅkhye droṇaṁ ca madhusūdana iṣubhiḥ pratiyotsyāmi pūjārḥavarisūdana (4)</p>	<p>dehino'sminyathā dehe kaumāraṁ yauvanaṁ jarā tathā dehāntaraprāptiḥ dhīrastatra na muhyati (13)</p>
<p>gurūnahatvā hi mahānubhāvān śreyo bhoktuṁ bhaikṣyamapiha loke hatvārthakāmāmstu gurūnihaiva bhujñīya bhogānrudhirapradigdhān (5)</p>	<p>mātrāsparśāstu kaunteya śītoṣṇasukhaduḥkhadāḥ āgamāpāyino'nityāḥ tāmstitikṣasva bhārata (14)</p>
<p>na caitadvidmaḥ kataranno garīyaḥ yadvā jayema yadi vā no jayeyuḥ yāneva hatvā na jijīviṣāmaḥ te'vasthitāḥ pramukhe dhārtarāṣṭrāḥ (6)</p>	<p>yam hi na vyathayantyetē puruṣaṁ puruṣarṣabha samaduḥkhasukhaṁ dhīram so'mṛtatvāya kalpate (15)</p>
<p>kārpaṇyadoṣopahatasvabhāvaḥ pṛcchāmi tvāṁ dharmasammūḍhacetāḥ yacchreyaḥ syānnīcītaṁ brūhi tanme śīṣyaste'haṁ śādhi mām tvāṁ prapannam (7)</p>	<p>nāsato vidyate bhāvaḥ nābhāvo vidyate sataḥ ubhayorapi dṛṣṭo'ntaḥ tvanayostattvadarśibhiḥ (16)</p>
<p>na hi prapaśyāmi mamāpanudyāt yacchokamucchoṣaṇamindriyāṅām avāpya bhūmāvasapatnamṛddham rājyaṁ surāṅāmapī cādhipatyam (8)</p>	<p>avināśi tu tadviddhi yena sarvamidaṁ tatam vināśamavyayasyāsyā na kaścitkartumarhati (17)</p>
<p>sañjaya uvāca evamuktvā hr̥ṣīkeśam guḍākeśaḥ parantapaḥ na yotsya iti govindam uktvā tūṣṇīm babhūva ha (9)</p>	<p>antavanta ime dehāḥ nityasyoktāḥ śarīriṇaḥ anāśino'prameyasya tasmādyudhyasva bhārata (18)</p>

ya enam vetti hantāram yaścainam manyate hatam ubhau tau na vijānītaḥ nāyaṁ hanti na hanyate (19)	āścaryavatpāśyati kaścidenam āścaryavadvadati tathaiva cānyaḥ āścaryavaccainamanyaḥ śrṅṅoti śrutvāpyenam veda na caiva kaścit (29)
na jāyate mriyate vā kadācit nāyaṁ bhūtvā bhavitā vā na bhūyaḥ ajo nityaḥ śāśvato'yaṁ purāṇaḥ na hanyate hanyamāne śarīre (20)	dehī nityamavadhyo'yam dehe sarvasya bhārata tasmātsarvāṇi bhūtāni na tvaṁ śocitumarhasi (30)
vedāvināśinam nityam ya enamajamavyayam katham sa puruṣaḥ pārtha kaṁ ghātayati hanti kam (21)	svadharmamapi cāvekṣya na vikampitumarhasi dharma'yāddhi yuddhācchreyo'nyat kṣatriyasya na vidyate (31)
vāsāmsi jīrṇāni yathā vihāya navāni gṛhṇāti naro'parāṇi tathā śarīrāṇi vihāya jīrṇāni anyāni saṁyāti navāni dehī (22)	yadṛcchayā copapannam svargadvāramapāvṛtam sukhinaḥ kṣatriyāḥ pārtha labhante yuddhamiḍṛśam (32)
nainam chindanti śastrāṇi nainam dahati pāvakaḥ na cainam kledayantyāpaḥ na śoṣayati mārutaḥ (23)	atha cettvamimam dharmyam saṅgrāmaṁ na kariṣyasi tataḥ svadharmaṁ kīrtiṁ ca hitvā pāpamavāpsyasi (33)
acchedyo'yamadāhyo'yam akledyo'śoṣya eva ca nityaḥ sarvagataḥ sthānuḥ acalo'yaṁ sanātanaḥ (24)	akīrtiṁ cāpi bhūtāni kathayīsyanti te'vyayām sambhāvitasya cākīrtiḥ maraṇādatiricyate (34)
avyakto'yamacintyo'yam avikāryo'yamucyate tasmādevam viditvainam nānuśocitumarhasi (25)	bhayādraṇāduparatham maṁsyante tvāṁ mahārathāḥ yeṣāṁ ca tvaṁ bahumataḥ bhūtvā yāsyasi lāghavam (35)
atha cainam nityajātam nityam vā manyase mṛtam tathāpi tvaṁ mahābāho naivaṁ śocitumarhasi (26)	avācyavādāmśca bahūn vadiṣyanti tavāhitāḥ nindantastava sāmartyam tato duḥkhataram nu kim (36)
jātasya hi dhruvo mṛtyuḥ dhruvam janma mṛtasya ca tasmādaparihārye'rthe na tvaṁ śocitumarhasi (27)	hato vā prāpsyasi svargam jītvā vā bhokṣyase mahīm tasmāduttiṣṭha kaunteya yuddhāya kṛtaniścayaḥ (37)
avyaktādīni bhūtāni vyaktamadyāni bhārata avyaktanidhanānyeva tatra kā paridevanā (28)	sukhaduḥkhe same kṛtvā lābhālābhau jayājayau tato yuddhāya yujyasva naivaṁ pāpamavāpsyasi (38)
<i>Note: Verses 39 – 72 of Chapter 2 shall be continued in the next academic year.</i>	

om tat sat. śrīkṛṣṇārpaṇamastu